

3-4 METŲ VAIKO

RAIDOS YPATUMAI

3 metų vaikai dažniausiai jau moka arba pradeda atlikti šiuos dalykus, tačiau svarbu nepamiršti – kiekvienas vaikas vystosi individualiai, turi savo tempą ir unikalių stiprybių.

FIZINIAI IR PRAKTINIAI ĮGŪDŽIAI

- Moka šokinėti, naudotis stalo įrankiais, geria iš puodelio – judesiai tampa tikslesni.
- Savarankiškai apsirengia, nusiauna/apsiauna batus, susiranda drabužius.
- Geba konstruoti didesnius statinius, domisi dėlionėmis.
- Piešia apskritimą, kopijuoja linijas.

KALBINIAI IR PAŽINIMO GEBĖJIMAI

- Naudoja trijų žodžių frazes, kuria sakinius, pradeda pasakoti.
- Atpažįsta ir įvardija kelias spalvas, randa jas aplinkoje.

SOCIALINIAI IR EMOCINIAI ĮGŪDŽIAI

- Mėgsta būti su bendraamžiais, pradeda mokytis dalintis.
- Įsitraukia į grupinius žaidimus – nuo žaidimo „šalia“ pereina prie žaidimo „kartu“.
- Pradeda suvokti žaidimo taisykles.
- Formuojasi supratimas apie apdovanojimų sistemą (pvz., „jei duosiu žaislą, gal gausiu kitą“ arba „būsiu pagirtas“).

ASMENYBĖS VYSTYMASIS

Šiame amžiuje formuojasi vaiko ego – asmenybės pagrindas. Jis dar vystysis, bet svarbiausipamatai jau yra. Vaikas pradeda jaustis kaip atskiras asmuo, turintis norų, poreikių, iniciatyvą.

Montesori principas: „Padėk man viską padaryti pačiam.“

Svarbu leisti vaikui daryti pačiam, nedaryti visko už jį, tačiau padėti, jei prašo. Tokiu būdu skatinama autonomija ir pasitikėjimas savimi.

MUŠIMASIS AR KONFLIKTAI – ŠIUO LAIKOTARPIU NORMALUS REIŠKINYS. SMEGENYS, YPAČ UŽ SAVIKONTROLE, ATSAKINGOS SRITYS, DAR TIK BREŠTA. TAI – DALIS SOCIALINIO MOKYMO SI PROCESO.

Kaip elgtis, jei vaikas mušasi (kandžiojasi, stumdosi ir pan.)?

I. Pirmiausia – stabdykite elgesį.

Jei vaikas pradeda muštis, kandžiotis ar stumdytis, svarbu:

Nedelsiant sustabdyti veiksmą.

Jei vaikas labai įsiaudrinęs, padėkite jam nusiraminti – perkelkite į ramesnę vietą (ar pritaikykite veiklą, apkabinkite), kur jis galėtų atsipalaiduoti.

Kalbėtis apie elgesį verta tik tuomet, kai vaikas nusiramina – emocijų sūkuryje jis tiesiog negirdės, ką sakote.

KALBEKITE NE TIK APIE TAI, KO NEREIKIA DARYTI, BET IR APIE TAI, KAIP ELGTIS:

Užuot sakę tik „nesimušk“, „taip negalima“, „mes taip nesielgiame“, svarbu parodyti vaikui alternatyvų elgesį:

„Kai supyksti, gali pasakyti: man nepatinka.“

„Jeigu kažkas atima žaislą, gali paprašyti grąžinti – ne reikia stumti ar mušti.“

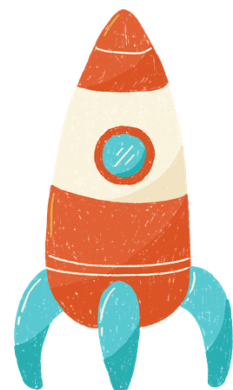
„Galime išeiti į šoną, kai jaučiamės pikti.“

Vaikams reikia ne tik ribų, bet ir įrankių – kaip elgtis sudėtingose situacijose.

KAIP MOKYTI VAIKA APSIGINTI

Jei jūsų vaiką nuskriaudžia kitas – svarbu jį mokyti:

- Aiškiai išsakyti savo ribas:
„Man nepatinka“, „Man skauda“, „Nustok“
- Atsitraukti: nueiti į šalį, nosisukti, pasitraukti nuo konflikto.
- Reaguoti be smurto, bet tvirtai

EMPATIJA

Empatija pradeda formuotis: vaikas gali paguosti verkiančią mamą ar draugą, tačiau dar ne visada supranta, kad jo veiksmai gali sukelti kitam skausmą.

Nuo 3 metų vaikas ne tik stebi, kaip tėvai bendrauja su juo, bet ir kaip tėvai **bendrauja tarpusavyje**. Tai tampa svarbiu elgesio modeliu. Todėl ypač svarbi yra matoma pagarba tarp tėvų.

MOKYKITE EMPATIJOS IR ATSAKOMYBĖS

Vaikams svarbu suprasti, kad:

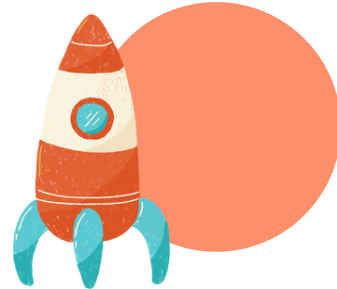
- Kartais visi padarome klaidų – ir nuskriaudžiame kitus.
- Svarbu tai pripažinti, užjausti, atsiprašyti.
- Galima taisyti klaidas – tai irgi mokymosi dalis.
- Švelnus, kantrus ir aiškus tėvų (ar auklėtojų) elgesys moko vaikus tiek ribų, tiek jautrumo kitiems.

Jei tarp vaikų kyla minimalus konfliktas, nekeliantis pavojaus – leisti vaikams susitaikyti patiems.

KLAUSIMAI APIE PASAULĮ, IR LYTIŠKUMA,

Vaikai pradeda domėtis:

- Skirtumais tarp lyčių
- Iš kur atsiranda vaikai,
- Ligos, mirtis, netektys,
- Kiti klausimai apie pasaulį, gyvenimą.

Svarbu atsakyti į klausimus, vengiant perdėto detalizavimo. Kalbėkite **vaikui suprantama kalba**.

Pvz., jei vaikas klausia, kodėl senelis neaplanko, o iš tiesų jis serga priklausomybe alkoholiui, galima paaiškinti:

„Senelis serga, jam šiuo metu silpna, todėl negali atvykti.“

Taip nemeluojama, bet ir neviešinamos vaikui dar nebūtinoms žinoti detalės.

REALYBĖS IR FANTAZIJOS RIBOS

Tik apie 5-uosius gyvenimo metus vaikai pradeda aiškiai atskirti, kur baigiasi fantazija ir prasideda realybė. Todėl:

- Ką jie pasakoja, gali būti sapnas, knygos, filmuko, kito vaiko istorija ar jų pačių fantazija – arba viskas kartu.
- Svarbu klausti papildomų klausimų ir stebėti, ar pasakojimas kinta. Tik tada verta daryti išvadas.

